

กฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง :
หน่วยงานรัฐสามารถบังคับใช้ได้จริงหรือ

Non-Smoker Protection Laws at Petrol stations:
Can Government Agencies Effectively Enforce Them?

รัชณี สุขสวัสดิ์¹, จุฑารัตน์ เหล่าพราหมณ์², สุชาดา ศรีใหม่,³
ทศพร จินดาวรรณ⁴, และภูภณัช รัตนชัย⁵
Ratchanee Suksawat¹, Jutarat Laophram², Suchada Srimai³,
Tossaporn Jindawan⁴, and Pupanat Rattanachai⁵

Received: November 1, 2025

Revised: December 16, 2025

Accepted: December 25, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือที่เรียกกันว่า ปิมน้ำมัน ซึ่งผู้เขียนตั้งประเด็นคำถามว่า ปัจจุบันหน่วยงานรัฐสามารถบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวได้จริงหรือ โดยศึกษา พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 รวมถึงกฎกระทรวงประกาศกระทรวงที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ ข่าวสาร เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบประเทศบรูไน และประเทศฟิลิปปินส์ ที่สามารถออกแบบการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาพบว่า ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณะชนทั่วไปว่า ปัจจุบันมีผู้สูบบุหรี่ภายในปิมน้ำมันอย่างต่อเนื่อง ด้วยสถานที่ดังกล่าวมีการให้บริการหลายประการ เป็นต้นว่า ร้านอาหาร ห้องน้ำ ร้านสะดวกซื้อ จึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการพักผ่อนจากการเดินทาง และใช้โอกาสในการสูบบุหรี่ ในขณะที่มีสติ๊กเกอร์ ป้ายเตือนห้ามสูบบุหรี่ และกำหนดโทษเอาไว้อย่างชัดเจน ทำให้คว้นบุหรี่ยังคงมีอยู่

¹ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี,

Dr., Lecturer in Law, Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University Email: Ratchanee.suk@sru.ac.th,

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, Asst. Prof., Lecturer in International School of Tourism, International School of Tourism, Suratthani Rajabhat University, Email: Jutarat.lao@sru.ac.th,

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, Asst. Prof., Lecturer in Law, Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University, Email: kopi_mam@hotmail.com

⁴ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, Lecturer in Law, Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University, Email: toslawyer@hotmail.com,

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, Asst. Prof. Dr., Lecturer in Law, Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University, Email: doc.pupanat 2567 @gmail.com

ลอยไปทางอากาศ กระแทกแก่ผู้ที่สัมผัสไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้หญิงตั้งครรภ์ ผู้ใหญ่ คนชรา หรือนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ ทำให้การสะสมควันบุหรี่เกิดโรคมะเร็งปอด มะเร็งปอด ภูมิแพ้ ต่อไปในอนาคต โดยแต่ละปีรัฐได้สิ้นเปลืองงบประมาณในการเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เพื่อรักษาผู้ป่วย ถึงแม้ว่าประเทศไทยเข้าเป็นภาคีกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื้อรังนี้ให้สิ้นสุดลงได้ และทำให้รัฐภาคีไม่ให้ความไว้วางใจ ตลอดถึงกระทบต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในประเทศ

ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรบริหารจัดการด้วยการรณรงค์และจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง โดยคำนวณระยะเวลาให้เหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อให้ป้มน้ำมันเป็นเขตปลอดสูบบุหรี่ตามกฎหมายอย่างแท้จริง และคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ในทุกระดับชั้น นับแต่ระดับชาติ กรุงเทพมหานคร และระดับจังหวัด ควรประสานความร่วมมือระหว่างกัน โดยออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการลงมือจับกุมและรณรงค์การไม่สูบบุหรี่อย่างจริงจัง และติดตามอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ปัญหาดังกล่าวเบาบางและหมดไป และควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ในกรณีผู้ประกอบการละเลยไม่สอดส่องดูแล และตักเตือนผู้สูบบุหรี่ โดยใช้แนวทางตามกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ที่ยกระดับการลงโทษจากเบาไปหาหนัก

คำสำคัญ : การคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่, สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง, หน่วยงานรัฐ, บังคับใช้กฎหมาย, ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

Abstract

This academic article aims to examine the problems associated with the enforcement of laws designed to protect non-smokers in gas stations. The author raises the question of whether government agencies are able to effectively enforce such laws. This study is conducted through an analysis of the Tobacco Products Control Act B.E. 2560 (2017) and the Fuel Control Act B.E. 2542 (1999), as well as relevant ministerial regulations and ministerial notifications concerning the protection of non-smokers in gas stations. In addition, supplementary data were collected from websites, news reports, and related documents. A comparative analysis of Brunei and the Philippines, both of which have successfully developed effective approaches to addressing this issue, was also undertaken.

The study found that it is a well-established and publicly observable fact that smoking continues to occur within gas stations. As these locations provide a wide range of services, such as restaurants, restrooms, and convenience stores, they function as rest areas for travelers. Despite the presence of clear warning signs and stickers prohibiting smoking, as well as explicitly prescribed penalties, cigarette smoke disperses into the surrounding air and adversely affects individuals in the area, including children, pregnant women, adults, the elderly, and foreign tourists. to the development of health conditions such as

emphysema, lung cancer, and allergic diseases in the future. Each year, the state expends a substantial amount of its budget on medical treatment for affected patients. Although Thailand is a party to the World Health Organization's Framework Convention on Tobacco Control, it has been unable to completely resolve this chronic problem. This has led to a lack of trust from other signatory states and negatively impacted the country's tourism image.

The author recommends that the government adopt systematic management measures through continuous public campaigns and consistent enforcement actions against offenders,, adjusting the timeframe appropriately according to the circumstances, in order to ensure that gas stations genuinely function as smoke-free areas under the law. The Tobacco Product Control Committee, which holds direct authority to protect non-smokers at all levels, namely the national level, Bangkok, and the provincial level, should coordinate efforts by issuing orders to operational-level officials to rigorously arrest offenders and conduct anti-smoking campaigns, and closely monitor the situation to mitigate and eliminate the problem. Furthermore, the Tobacco Product Control Act B.E. 2560 (2017) should be amended to address cases in which business operators fail to adequately supervise and warn smokers, by adopting the legal approach of the Philippines, which progressively increases penalties from less severe to more severe measures.

Keywords: non-smoker protection, fuel stations, government agencies, law enforcement, tourism image

บทนำ

สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือที่เรียกกันว่า “ปั้มน้ำมัน” เป็นสถานที่ให้บริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง บริการร้านอาหาร ร้านค้าสะดวกซื้อ จุดเติมลมยาง ห้องน้ำ คาร์แคร์ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และเป็นสถานที่พักผ่อนชั่วคราวจากการเดินทางทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่แล้วปั้มน้ำมันจะเปิดบริการในทำเลที่มีพื้นที่ติดกับริมถนน เพื่อให้ผู้ใช้บริการเดินทางเข้าออกได้โดยสะดวก ซึ่งในแต่ละวันจะมีผู้ใช้บริการเข้าออกเป็นจำนวนมากจากการจำเป็นที่ต้องเดินทางไปยังจุดหมายที่กำหนดไว้

การใช้บริการในปั้มน้ำมันนี้มีผู้คนทุกเพศทุกวัยทั้งเด็ก หญิงมีครรภ์ ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ การใช้สอยพื้นที่ร่วมกันในพื้นที่สาธารณะดังกล่าว เกิดปัญหาที่พบเห็นอยู่บ่อยครั้งจากการที่มีผู้เข้ามาใช้บริการได้สูบบุหรี่ในบริเวณปั้มน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นใต้ต้นไม้ นอกหรือในห้องน้ำ หน้าร้านสะดวกซื้อ ฯลฯ ทำให้ควันและกลิ่นบุหรี่ลอยไปในอากาศตามลม กระทบต่อผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่หายใจสูดดมควันพิษเข้าไปสูร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยไม่เว้นว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เพศอะไร สัญชาติใด จะตั้งครรภ์หรือไม่ก็ตาม มลพิษทางอากาศก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริการที่ไม่สูบบุหรี่ทั้งคนไทย ชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยว การสะสมควันพิษจึงมีโอกาasเป็นโรคร้ายแรงในระยะต่อไป ประกอบกับควันบุหรี่เป็นภาพลักษณ์เชิงลบในการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ในการท่องเที่ยวของชาวต่างชาตินั้นจากการศึกษาบทความฉบับหนึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวครึ่งหนึ่ง (50%) ของนักท่องเที่ยวสูบบุหรี่ในปัจจุบัน และจำนวน 55% เคยมาเที่ยวประเทศไทยตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 3 ใน 4 (76%) ของนักท่องเที่ยวระบุว่า พวกเขาจะมาเที่ยวประเทศไทยอีกครั้งแม้ว่าจะมีกฎปลอด บุหรี่ 100% ก็ตาม และเกือบทั้งหมด (99%) ของนักท่องเที่ยวได้สนับสนุนนโยบายปลอดบุหรี่ (นิท สิริ โขติรัตน์, สุบซ์ โยคี, และชาร์ดชูนอน พรูติปิโนโย, 2556, ออนไลน์)

อนึ่ง ปัจจุบันกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงได้บังคับใช้ เพื่อคุ้มครองภัยคุกคามจากควันและกลิ่นบุหรี่สำหรับผู้ที่ไม่สูบบุหรี่แล้วก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงยังเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาและการสังเกตการณ์ของผู้เขียนที่เข้าใช้บริการในปั้มน้ำมันในพื้นที่อยู่บ่อยครั้ง และเดินทางผ่านอีกหลายพื้นที่ ในต่างจังหวัดก็ให้เห็นเป็นที่เด่นชัดว่า ยังมีผู้สูบบุหรี่อยู่ทั่วไปและไม่ให้ความสำคัญกับเครื่องหมายเขตปลอด บุหรี่ในปั้มน้ำมันที่มีข้อห้ามและปรากฏทลงโทษอย่างชัดเจน เรื่องดังกล่าวจึงเกิดขึ้นและมีอยู่จริง ทั้งเป็น การฝ่าฝืนกฎหมายอย่างแท้จริงเช่นกัน ซึ่งครั้งหนึ่งกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงานร่วมกับสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เคยร่วมกันรณรงค์ปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้ว (มูลนิธิรณรงค์ เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (มสบ.), 2557, ออนไลน์)

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการให้ความสำคัญในการคุ้มครองผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนรำคาญตามสิทธิของบุคคลที่พึงได้รับโดยชอบตามกฎหมาย และลดโรคที่เกิดจากควันบุหรี่ ลดงบประมาณของรัฐในการรักษาผู้ป่วยเหล่านี้ ทำให้ปั้มน้ำมันเป็นสถานที่ควรได้รับความไว้วางใจในการเข้า รับบริการ ทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนร่างกายในยามเดินทาง โดยไม่ต้องระมัดระวังว่ามีผู้สูบบุหรี่อยู่ในมุมใด หรือจะมีควันและกลิ่นบุรียลอยมาจากทิศทางไหน และจำเป็นต้องเดินหลบเลี่ยงไปทางไหนเพื่อหลีกเลี่ยงมลพิษเหล่านั้น ถ้าหากว่าหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญและแก้ไขอย่างจริงจังแล้ว ทำให้ ผู้ใช้บริการเกิดความมั่นใจต่อการบังคับใช้กฎหมายจากเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ให้บริการปั้มน้ำมัน และทำให้ ประเทศไทยได้รับการยอมรับในเรื่องการปลอดบุหรี่ในสถานที่ดังกล่าวต่อไป

ต้นกำเนิดของอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC)

อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) ได้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2536 โดยรูธ โรเมอร์ และอัลลีน เทย์เลอร์ ได้เสนอแนวคิดต่อองค์การอนามัยโลก (WHO) ว่า ควรใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญในการพัฒนาอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาสุขภาพระดับโลกมาใช้ในการควบคุมยาสูบ ต่อมาแนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับ โดยสมัชชาอนามัยโลกได้ลงมติให้ดำเนินการพัฒนาต่อไป จนนำไปสู่การประชุมสมัชชาอนามัยโลกใน พ.ศ. 2546 เพื่อรับรองอนุสัญญาการควบคุมยาสูบของ องค์การอนามัยโลกโดยฉันทามติ ซึ่งเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับแรกที่ได้รับการรับรองภายใต้การอุปถัมภ์ขององค์การอนามัยโลก สนธิสัญญาระดับนี้มีผลบังคับใช้สำหรับรัฐภาคี เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 (Ruth Roemer, Allyn Taylor, Jean Lariviere, 2005, 936–938) โดยอนุสัญญาฉบับนี้ ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในกรอบอนุสัญญา เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ 2546 เป็นลำดับที่ 36 ของประเทศทั่วโลก (ชูรณี พิชญกุลมงคล, 2554, 8)

พันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) ที่เกี่ยวกับ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

เมื่อประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้ามาเป็นภาคีกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกแล้ว การปฏิบัติตามสัญญาจึงเป็นสาระสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากนานาชาติประเทศสมาชิกว่า ประเทศไทยพยายามในการตอบสนองนโยบายที่ให้ไว้อย่างเข้มแข็ง ดังนั้นพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการไม่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งจะเป็นที่ยอมรับจากรัฐภาคี ตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control) ดังมาตราที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

1) การป้องกันผู้คนจากการสัมผัสกับควันบุหรี่ มาตรา 8 (Protect people from exposure to tobacco smoke (Article 8)) เป็นการป้องกันประชาชนที่รัฐไทยจะต้องมุ่งเน้นในการใช้มาตรการทางนิติบัญญัติ ทางด้านปกครอง ด้านการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อคุ้มครองบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดจากภัยควันและกลิ่นบุหรี่ไม่ให้เกิดมลพิษดังกล่าวเข้าสู่ร่างกายที่เป็นสาเหตุให้เกิดโรคร้ายถึงขั้นพิการหรือเสียชีวิต ในสถานที่สาธารณะ ซึ่งปั้มน้ำมันก็เป็นหนึ่งในสถานที่ดังกล่าว (ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์, 2559, หน้า 20)

2) การเตือนประชาชนถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ มาตรา 12 (Warn people about the dangers of tobacco (Article 12)) รัฐไทยต้องคำนึงถึงการเสริมสร้างจิตสำนึกของสาธารณชนในการควบคุมการสูบบุหรี่ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงภัยของบุหรี่ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ที่ใช้เครื่องมือสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพในการเสี่ยงต่อสุขภาพที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ซึ่งปัจจุบันปั้มน้ำมันได้ติดตั้งเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่เอาไว้ (ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์, 2559, หน้า 20)

3) ห้ามจำหน่าย แก่ผู้เยาว์และโดยผู้เยาว์ มาตรา 16 (Ban sales to and by minors (Article 16)) เป็นมาตรการที่ห้ามมิให้บุคคลใดขายบุหรี่ให้แก่ผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย การกำหนดการจำหน่ายบุหรี่โดยผู้เยาว์ ห้ามแจกจ่ายและห้ามแบ่งขายบุหรี่ให้แก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปั้มน้ำมันมีร้านสะดวกซื้อที่จำหน่ายบุหรี่ เพื่อให้ปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์, 2559, หน้า 33)

ข้อสัญญาที่กล่าวมานี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เข้าใช้บริการในปั้มน้ำมันตามพันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) ที่รัฐไทยต้องให้ความจริงจังกับเหตุการณ์ของปัญหาการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน

การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะในประเทศบรูไนดารุสซาลามและประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

การศึกษาในส่วนนี้ ผู้เขียนจะนำการห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะแห่งภูมิภาคอาเซียนด้วยกันมาศึกษาเปรียบเทียบ ได้แก่ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม และประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เนื่องจากมีการป้องกันการสูบบุหรี่เป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

1) การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ : ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

บรูไนตั้งอยู่ตอนเหนือของเกาะบอร์เนียว ซึ่งเป็นเกาะขนาดใหญ่อันดับ 3 ของโลก ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศบรูไนเป็นภาคีของ “อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก” โดยให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2547 (Key Tobacco Control Milestone in ASEAN,

Online) ซึ่งปีถัดมา ใน พ.ศ. 2548 บรูไนก็ได้ออก คำสั่งห้ามสูบบุหรี่ ค.ศ. 2005 (Tobacco Order, 2005) โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้ “สถานที่หรืออาคาร หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น” เป็นสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ได้ ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในอาคารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารตามที่กำหนดไว้ในหมวดที่ 1 รวมสถานที่ทั้งหมด 28 พื้นที่ เช่น พื้นที่ในข้อ 1 สถานที่ราชการ Government premises (Brunei Darussalam, 2005, s.1) ข้อ 8 ลิฟต์หรือห้องน้ำสาธารณะ Public lift or toilet (Brunei Darussalam, 2005, s.8) ข้อ 28 ล็อบบี้ของโรงแรม Lobby of a hotel (Brunei Darussalam, 2005, s.28) เป็นต้น ส่วนพื้นที่ที่ผู้เขียนศึกษาอยู่นี้ได้ถูกกำหนดในข้อที่ 23 ได้แก่ พื้นที่ใด ๆ ภายในสถานบริการน้ำมัน Any area in a petrol station (Brunei Darussalam, 2005, s.23)

ต่อมา ปี พ.ศ. 2555 บรูไนได้ออกข้อบังคับ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2012 (as amended in 2012) ข้อ 13 ระบุว่า “พื้นที่ใด ๆ ในสถานบริการน้ำมัน” เป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่กลางแจ้งของสถานบริการน้ำมันด้วย (Smoke Free Status of Outdoor Places, 2020 : online) ดังนั้น ประเทศบรูไนได้มีการกำหนดห้ามการสูบบุหรี่ในพื้นที่ใด ๆ ของปั้มน้ำมันทั้งหมด นับจาก พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบความผิดเกี่ยวกับยาสูบ ค.ศ. 2007 แห่งบรูไนดารุสซาลาม ได้วางบทกำหนดโทษของการสูบบุหรี่ในสถานที่หรือยานพาหนะที่กำหนด ปรากฏตาม มาตรา 14 (2) ว่า บุคคลใดสูบบุหรี่ในสถานที่หรือส่วนใดส่วนหนึ่งหรือยานพาหนะที่ระบุไว้ ถือว่า มีความผิดและปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ (Brunei Darussalam, 2007, s 14 (2))

แต่กระนั้นก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดภาระหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการในการป้องกันมิให้ผู้ใดสูบบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบความผิดเกี่ยวกับยาสูบ ค.ศ. 2007 มาตรา 16 (1) ว่า ผู้จัดการสถานที่ใด ๆ จะต้องสั่งให้บุคคลใด ๆ ที่สูบบุหรี่ในสถานที่นั้น โดยฝ่าฝืนประกาศใด ๆ ที่ได้แจ้งไว้ภายใต้ มาตรา 14 วรรค (1) คือ (a) ให้หยุดสูบบุหรี่ทันที โดยระบุบทลงโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 14 วรรค (2) และ (b) หากบุคคลนั้นปฏิเสธ เพิกเฉย หรือไม่หยุดสูบบุหรี่ ให้สั่งให้บุคคลนั้นออกจากสถานที่หรือยานพาหนะนั้นทันที

กรณีบุคคลผู้ถูกสั่งไม่ปฏิบัติ มาตรา 16 (2) ได้ระบุว่า หากบุคคลนั้นปฏิเสธที่จะออกจากสถานที่หรือยานพาหนะนั้น หรือปฏิเสธที่จะหยุดสูบบุหรี่ ผู้จัดการผู้ปฏิบัติงานจะต้อง (a) ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และ (b) ให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่นั้น ตามสมควรแก่กรณี

กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับแนวปฏิบัติ FCTC ข้อ 8 ซึ่งกำหนดให้ภาคีต้องจัดให้มีการป้องกันการสัมผัสควันบุหรี่ในสถานที่ทำงานในร่ม ระบบขนส่งสาธารณะ สถานที่สาธารณะในร่ม และสถานที่สาธารณะอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยเพจจากสำนักข่าวซินหัว (Xinhua News Agency) เป็นสำนักข่าวของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รายงานว่า ประเทศบรูไนมีการเข้มงวดโดยจับกุมผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในที่สาธารณะอย่างจริงจัง (Xinhua News Agency, 2019)

2) การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ : ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกับประเทศบรูไนและประเทศไทย โดยได้เข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2548 (tobacco control laws, 2022 : online) ฟิลิปปินส์ได้กำหนด การห้ามมิให้สูบบุหรี่ จุดไฟแช็กหรือไม้ขีด

ไฟ และโยนบุหรี่ที่จุดแล้วในสถานบริการน้ำมัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเพลิงไหม้ในบริเวณที่มีไอหรือควันของน้ำมันเชื้อเพลิง (public of the Philippines, 2017 : online) ดังนั้น สถานบริการน้ำมันจึงเป็นสถานที่ที่ระบุไว้ว่า เป็นพื้นที่ปลอดควันบุหรี่ทั้งหมด ที่มาได้เกิดจากการประชุมสมัชชาฟิลิปปินส์ ครั้งที่ 12 สมัยประชุมสามัญ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นที่เมืองเมโทร มะนิลา (Metro Manila) ในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ตามพระราชบัญญัติสาธารณรัฐ ฉบับที่ 9211 หรือเรียกว่า พระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ ค.ศ. 2003 (Tobacco Regulation Act of 2003) ในส่วนของการว่าด้วยการสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะนั้น ปรากฏความตามมาตรา 5 ระบุว่า ห้ามบุคคลใดสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะโดยเด็ดขาด ซึ่งรวมถึง สถานบริการน้ำมัน และพื้นที่จัดเก็บของเหลวไวไฟ แก๊ส วัตถุระเบิด หรือวัสดุไวไฟ (Tobacco Regulation Act of 2003, s.5)

อนึ่ง มาตรา 32 ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ ค.ศ. 2003 (Tobacco Regulation Act of 2003, s.32) ได้กำหนดโทษผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา 5 ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ ค.ศ. 2003 (Tobacco Regulation Act of 2003, s.5) โดยแบ่งการกำหนดโทษตามส่วนออกเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้ การกระทำความผิด ครั้งที่ 1 ต้องถูกปรับไม่น้อยกว่า 500 เปโซ แต่ไม่เกิน 1,000 เปโซ ส่วนการกระทำความผิด ครั้งที่ 2 จะต้องถูกปรับไม่น้อยกว่า 1,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 5,000 เปโซ และส่วนการกระทำความผิด ครั้งที่ 3 นอกจากจะต้องเสียค่าปรับไม่น้อยกว่า 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 10,000 เปโซแล้ว ใบอนุญาตประกอบธุรกิจและใบอนุญาตประกอบกิจการต่าง ๆ ของผู้ประกอบการจะถูกยกเลิกหรือเพิกถอนไปด้วย

นอกจากนั้น ประเทศฟิลิปปินส์ในส่วนอำนาจของท้องถิ่น ในจังหวัดคากายัน (Cagayan) ได้มีการออกพระราชบัญญัติท้องถิ่นของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเทศบาลโซลานา (Solana) สำนักงานสภาเทศบาลเมือง ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 218 ค.ศ. 2025 (The Municipal Act No. 218 of 2025) โดยกำหนดมาตรการความปลอดภัยในสถานบริการน้ำมันทุกแห่ง ปรากฏตามมาตรา 178 a) คือ ห้ามจุดไฟแช็กหรือไม้ขีดไฟ ไม่ว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ และห้ามมิให้ผู้ใดสูบบุหรี่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ขับรถยนต์ในขณะเติมน้ำมัน บุคคลใด ๆ ที่ไม่ได้เป็นผู้รับบริการซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้น ผู้โดยสารรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถยนต์สาธารณะ บุคคลใด ๆ ที่เข้ามาซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อบรรจุใส่ภาชนะ พนักงานปั๊ม พนักงานสถานีที่ปฏิบัติหน้าที่ในปั๊ม และบุคคลใด ๆ ที่ส่งน้ำมันเชื้อเพลิงภายในบริเวณลานจอดรถหน้าสถานีและบริเวณสถานีทั้งหมด (Solana, Philippines, 2025, s.178 a) โดยกำหนดบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืน ตามมาตรา 178 แห่งพระราชบัญญัตินี้ มีค่าปรับ 1,500 เปโซ (Solana, Philippines, 2025, s.178)

กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับแนวปฏิบัติ FCTC ข้อ 8 ซึ่งกำหนดให้ภาคีต้องจัดให้มีการป้องกันการสัมผัสควันบุหรี่ในสถานที่ทำงานในร่ม ระบบขนส่งสาธารณะ สถานที่สาธารณะในร่ม และสถานที่สาธารณะอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่นเดียวกับประเทศบรูไนและประเทศไทย จนกระทั่งประเทศฟิลิปปินส์มีการเข้มงวดในการกวดขันห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะจนได้รับรางวัล ASEAN Smoke-Free Award 2024 ระดับเหรียญทองจากสำนักเลขาธิการอาเซียน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับกรุงเทพมหานคร (กทม.) กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ และมูลนิธิเพื่อสังคมอาเซียนปลอดบุหรี่ ร่วมกันการประชุมเชิงปฏิบัติการเมืองปลอดบุหรี่ถอดบทเรียนความสำเร็จ เพื่อแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในประเทศไทย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2025)

กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการสูบบุหรี่ของประเทศไทย

แต่เดิมมีพระราชบัญญัติอยู่ 2 ฉบับที่กำหนดและควบคุมการสูบบุหรี่ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ต่อมาพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 3 เนื่องจากรัฐเห็นว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติหลายประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งทำให้การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบและการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากโรคร้ายที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ดังนั้น สมควรปรับปรุงกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และยกระดับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาดังกล่าว (เหตุผลท้ายพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560) ด้วยเหตุนี้ ปัจจุบันจึงมีพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 บังคับใช้เพียงฉบับเดียว โดยจะนำมากล่าวเฉพาะกรณี การควบคุมการสูบบุหรี่ในปั้มน้ำมัน ดังต่อไปนี้

1) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาตรา 4 กำหนดนิยามคำว่า “สถานที่สาธารณะ” หมายความว่า “สถานที่ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการซื้อเชิญหรือต้องจ่ายค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม” โดย “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561” ออกมารองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวในข้อ 4 ว่า “ให้สถานที่ดังต่อไปนี้เป็นสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดซึ่งใช้ประกอบภารกิจของสถานที่นั้น ทั้งภายในและภายนอกอาคารโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง บริเวณที่จัดไว้ให้ผู้มารับบริการใช้ประโยชน์ร่วมกันไม่ว่าจะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม เป็นเขตปลอดบุหรี่ได้” โดยจำแนกออกเป็นหัวข้อ 4.3 ว่า “สถานที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน” และต่อจากนั้น ในหัวข้อย่อย 4.3.2 จำแนก สถานที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันคือ “สถานที่ให้บริการ ร้านค้า และสถานบันเทิง” ซึ่งประกาศฉบับนี้ได้กำหนดหัวข้อย่อย 4.3.2.1 ว่า สถานบริการน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว รวมทั้งสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

ดังนั้น สถานบริการน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว รวมทั้งสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือ ปั้มน้ำมัน จึงเป็นสถานที่ให้บริการสาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดซึ่งใช้ประกอบภารกิจของปั้มน้ำมัน ทั้งภายในและภายนอกอาคารโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง และบริเวณที่จัดไว้ให้ผู้มารับบริการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม ให้เป็นเขตปลอดบุหรี่

ในอดีต “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตปลอดบุหรี่หรือเขตสูบบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535” ได้คุ้มครองผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ในสถานที่ให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือแก๊สเชื้อเพลิง

เฉพาะพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น เนื่องจากประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้มองว่า สถานที่ให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือแก๊สเชื้อเพลิง เป็นสถานบริการทั่วไป จึงกำหนดห้ามสูบบุหรี่เฉพาะ พื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ส่วนพื้นที่อื่นไม่ได้กำหนดห้ามไว้ ทำให้ผู้เข้าใช้บริการสามารถสูบบุหรี่ได้โดยเสรี และส่งผลกระทบต่อผู้เข้าใช้บริการที่ไม่สูบบุหรี่อย่างร้ายแรง และในปัจจุบันพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ประกาศฉบับที่กล่าวมานี้ จึงไม่มีผลบังคับใช้ไปโดยปริยาย

อนึ่ง พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ในหมวด 5 กล่าวถึง การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ความปรากฏตามมาตรา 42 “ห้ามผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ เว้นแต่เป็นเขตสูบบุหรี่ที่กำหนดตามมาตรา 41 วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ อาจกำหนดให้มีเขตปลอดบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ อีกทั้งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีบทลงโทษ ตาม มาตรา 67 ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 42 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท” สรุปความว่า กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งหมายรวมถึงปั้มน้ำมันด้วย หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดโทษสำหรับผู้ดำเนินการเจ้าของธุรกิจปั้มน้ำมัน หากไม่ปฏิบัติ ในกรณีตามมาตรา 43 ที่กำหนดให้ (1) มีเครื่องหมายแสดงไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจนว่าเป็นเขตปลอดบุหรี่ (2) ปราศจากอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่ (3) มีสภาพและลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ โดยมีโทษตาม มาตรา 68 ผู้ดำเนินการผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 43 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท รวมถึงมาตรา 45 ที่กำหนดให้ เครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ ที่ผู้ดำเนินการจัดให้มี ต้องเป็นไปตามลักษณะและวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ หากไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ตามมาตรา 69

หน้าที่ประการต่อมาของผู้ดำเนินการ ปรากฏความในมาตรา 46 วรรคหนึ่ง โดยกำหนดให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่า สถานที่นั้นเป็นเขตปลอดบุหรี่ และควบคุมดูแล ห้ามปราม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ถ้าหากผู้ดำเนินการผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 46 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 บาท และมาตรา 46 วรรคสอง ได้อนุโลมผู้ดำเนินการว่า ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ หากผู้ดำเนินการได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งตามสมควรแล้ว ผู้ดำเนินการนั้นไม่มีความผิด

ในส่วนของคณะกรรมการผู้มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาตรา 6 ได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ” คณะหนึ่ง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ทั้งมีอำนาจหน้าที่ ติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด เพื่อให้ปฏิบัติตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่วางเอาไว้ ตามมาตรา 10 (2), (5)

ส่วนผู้รับปฏิบัติและสนองนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ตามมาตรา 16 (1) มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาการสูบบุหรี่ ได้แก่ ดำเนินการให้มีการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครอง

สุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ตามมาตรา 18 (1) และคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ตามมาตรา 21 (1) มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 23 (1)

2) พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช 2474 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่เหมาะสมกับสภาวะการในปัจจุบัน และทันกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงยกเลิกโดย พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ปรับปรุงการควบคุมการประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงให้สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของการประกอบกิจการ ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ได้เพิ่มบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐในการจัดให้มีคลังน้ำมันเชื้อเพลิง และระบบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อ และบทบัญญัติในเรื่องของสัมปทาน รวมทั้งให้มีการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมดูแลการประกอบกิจการ การเก็บรักษา และการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติความผิดและโทษทางอาญาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (เหตุผล ท้ายพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542)

กฎหมายฉบับนี้มีความเกี่ยวข้องโยงกับการสูบบุหรี่ในปีมน้ำมัน ตามมาตรา 7 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แก่การป้องกัน หรือระงับเหตุเดือดร้อน รำคาญ หรือความเสียหาย หรืออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม หรือการกำหนดแนวทางหรือลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดการเก็บรักษา การขนส่ง การใช้ การจำหน่าย การแบ่งบรรจุ น้ำมันเชื้อเพลิง และการควบคุมอื่นใดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง (5) กำหนดวิธีการปฏิบัติงานและการจัดให้มีและบำรุงรักษาอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (1) และ (6) กำหนดการรับฟังความเห็นของประชาชนตามความเหมาะสมแก่กิจการ ในการดำเนินกิจการหรืออนุญาตให้ดำเนินกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ดังนั้น การสูบบุหรี่ในปีมน้ำมันจึงเกี่ยวกับการป้องกัน หรือระงับเหตุ เดือดร้อน รำคาญ หรือความเสียหาย หรืออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล ในส่วนของมลพิษทางอากาศ และรวมถึงการจุดไฟแช็กที่ก่อให้เกิดประกายไฟ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงอนุญาตให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อการควบคุมเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง และกำหนดวิธีการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 ข้างต้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานออก *กฎกระทรวงสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542* ข้อ 26 กำหนดว่า บริเวณตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภท ก (พื้นที่เสี่ยงสูงสุด) ต้องจัดให้มีป้ายเตือน โดยมีข้อความ ลักษณะ และที่ตั้ง ดังต่อไปนี้ (1) ป้ายต้องมีข้อความอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ “อันตราย ดับเครื่องยนต์” “อันตราย ห้ามสูบบุหรี่” “อันตราย ห้ามก่อประกายไฟ” และ “อันตราย ปิดโทรศัพท์มือถือ” โดยข้อความในป้ายต้องมองเห็นได้ชัดเจนและอ่านได้ง่าย

แต่อย่างไรก็ดี กฎกระทรวงในข้อที่นำมาศึกษานี้ได้กำหนดเน้นเฉพาะการห้ามสูบบุหรี่ ณ บริเวณตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของปั้มน้ำมันเท่านั้น ส่วนพื้นที่บริเวณอื่นไม่ได้กำหนดครอบคลุมถึง เนื่องจากบริเวณตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นพื้นที่เสี่ยงสูงสุดที่อาจจะก่อให้เกิดไฟไหม้จากไฟมวนบุหรี่ ถึงขนาดเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงห้ามก่อประกายไฟที่อาจจะทำให้ไฟไหม้ได้เช่นเดียวกัน และสำหรับบทกำหนดโทษ

ตามมาตรา 66 กล่าวว่า ผู้ใดประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 (สถานีบริการน้ำมัน) โดยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 7 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในส่วนข้อเกี่ยวข้องโดยอ้อมกับการห้ามสูบบุหรี่ในปั้มน้ำมัน ปรากฏตามมาตรา 7 (6) ว่า “กำหนดการรับฟังความเห็นของประชาชนตามความเหมาะสมแก่กิจการ ในการดำเนินกิจการหรืออนุญาตให้ดำเนินกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีผลกระทบต่อประชาชน” มาตรานี้เป็นอำนาจอีกประการหนึ่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานที่กระทำได้ เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากภัยคุกคามของการสูบบุหรี่ในปั้มน้ำมัน แต่ปัจจุบันยังไม่พบกฎกระทรวงที่กล่าวมา

วิเคราะห์ปัญหาคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ในสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำโครงการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่ของประชากร พ.ศ.2567 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรในปัจจุบัน พบว่า จำนวนประชากรทั้งสิ้น 59.3 ล้านคน มีผู้สูบบุหรี่จำนวน 9.8 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567, 14) จึงถือได้ว่า ประเทศไทยมีผู้สูบบุหรี่เป็นจำนวนมาก และจำนวนดังกล่าวสามารถสร้างมลพิษทางอากาศได้อย่างมหาศาล ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่สัมผัสควันบุหรี่มือสองอีกจำนวนหลายล้านคนเช่นกัน เพียงแค่อนุมานว่า ผู้สูบบุหรี่จำนวน 1 คน จะส่งผลกระทบต่อผู้ที่สัมผัสควันบุหรี่มือสองจำนวน 1 คน ผลลัพธ์คือ ผู้ได้รับผลกระทบจากควันบุหรี่มือสองมีจำนวนถึง 9.8 ล้านคนเช่นกัน

ปัญหาจากพฤติกรรมของการสูบบุหรี่ในพื้นที่ที่กฎหมายกำหนดห้ามไว้นั้นมีอยู่หลายพื้นที่ เป็นต้นว่า สถานศึกษา โรงพยาบาล สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สวนสนุก สวนน้ำ ในบางสถานที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจัดให้มีเขตสูบบุหรี่เป็นการเฉพาะได้ในพื้นที่นอกอาคาร เช่น สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ท่าอากาศยาน เป็นต้น โดยมีบทลงโทษปรับสำหรับผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในพื้นที่ที่กำหนดไว้ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดเอาไว้

ปัจจุบันสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ปั้มน้ำมัน เป็นพื้นที่ที่กฎหมายได้ห้ามสูบบุหรี่โดยเด็ดขาด ในอดีตมีพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 และ “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535” บังคับให้คุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ในสถานที่ให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือแก๊สเชื้อเพลิง เฉพาะพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น

ต่อมา พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้ยกเลิก พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดคำว่า “สถานที่สาธารณะ” หมายความว่า “สถานที่ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการเชื้อเชิญหรือต้องจ่ายค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม” และมี “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนด

ประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561” ออกมารองรับปรากฏความตามข้อ 4 ว่า “ให้สถานที่ดังต่อไปนี้เป็นสถานที่สาธารณะที่ไม่มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดซึ่งใช้ประกอบภารกิจของสถานที่นั้น ทั้งภายในและภายนอกอาคารโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง บริเวณที่จัดไว้ให้ผู้มารับบริการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะมียุ้วล้อมหรือไม่ก็ตาม เป็นเขตปลอดบุหรี่ได้” รวมความว่า ประกาศฉบับนี้ ได้กำหนดให้ สถานีบริการน้ำมันเป็นสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตปลอดบุหรี่

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า บริเวณปั้มน้ำมันทั้งหมดจะเป็นพื้นที่ที่กฎหมายบังคับห้ามสูบบุหรี่ และมีการติดสติ๊กเกอร์เตือนห้ามมิให้ผู้ใดผู้สูบบุหรี่ตาม “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ลักษณะและวิธีการในการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ พ.ศ. 2561” โดยเห็นได้ชัดเจนเป็นภาษาไทยว่า “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับตามกฎหมาย” หรือเป็นภาษาอังกฤษว่า “No smoking. It is against the law to smoke in this area” หรือข้อความอื่นในทำนองเดียวกันก็ตาม แต่ก็มีผู้ฝ่าฝืนผู้สูบบุหรี่อยู่เป็นจำนวนมากที่พบเห็นได้อยู่เสมอ การติดสติ๊กเกอร์เตือนในทำนองดังกล่าว จะเข้าไปในทำนองที่ว่า “เขียนเสือให้วัวกลัว” หรือไม่ วิญญูชนทั่วไปย่อมเข้าใจได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการ “เขียนเสือให้วัวกลัว” ในทำนองดังกล่าวก็ไม่มีหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้องเข้ามาบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้ฝ่าฝืนอย่างเข้มงวดกวดขันอย่างถาวร ดังนั้น จึงเกิดพฤติกรรมเลียนแบบขึ้น ในเมื่อตนเองเห็นว่ามิบุคคลอื่นสูบบุหรี่ในปั้มน้ำมันได้ตนเองก็สูบบุหรี่ได้เช่นเดียวกัน ประกอบกับไม่มีการจับกุมลงโทษ จึงไม่มีความเกรงกลัวการบังคับใช้กฎหมายแต่อย่างใด หรือในบางครั้งอาจจะมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมกลายเป็นผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวเสียเอง ปัจจุบันพฤติกรรมเลียนแบบจึงแพร่กระจายในปั้มน้ำมันทั่วประเทศ โดยผู้สูบบุหรี่ไม่ได้คำนึงว่า ภัยร้ายจากควันบุหรี่มือสองจะกระทบต่อผู้ที่สัมผัสมากน้อยเพียงใด ในอนาคตอาจจะเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ โรคทางเดินหายใจ ถุงลมโป่งพอง โรคหอบหืด ปอดอักเสบ โรคมะเร็งปอด รวมถึงส่งผลกระทบต่อระบบภูมิคุ้มกัน และสุขภาพของทารกในครรภ์และเด็ก ทั้งที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้น ทำให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ สูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยที่ได้รับควันบุหรี่มือสองโดยไม่คุ้มค่า

การศึกษาปัญหาที่กล่าวมานี้ ผู้เขียนพอสรุปความได้ว่า การสูบบุหรี่ในปั้มน้ำมันยังเป็นปัญหาเรื้อรัง แม้ว่าจะมีกฎหมายออกมาบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันก็ตาม ปัญหาหลักใหญ่ใจความเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ต่อเนื่องของผู้ที่มีอำนาจเกี่ยวข้องโดยตรง ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้แก่ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้มีการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ถ้าหากคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าว ได้ลงมือสั่งการและให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งด้านการรณรงค์เพื่อไม่สูบบุหรี่ในปั้มน้ำมัน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติการจับกุมอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนมองว่าคงใช้เวลาอีกไม่นานจะทำให้พฤติกรรมของการสูบบุหรี่ในปั้มน้ำมันเบาบางลง และหมดสิ้นไป สุขภาพของคนเดินทางก็จะดีขึ้นตามลำดับ ประเทศไทยก็จะเป็นที่ยอมรับ เป็นที่พึงพอใจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และเป็นแบบอย่างให้ประเทศทั่วโลกที่ประสบปัญหาได้นำไปปรับใช้ในเรื่องดังกล่าว

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ปัญหาสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ในปั้มน้ำมัน ที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบไม่สามารถแก้ไขได้อย่างยั่งยืน เป็นการทำให้สุขภาพของคนเดินทางทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่ส่งผลในเชิงลบของด้านการท่องเที่ยว และรัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ โดยไม่คุ้มค่าเพื่อรักษาผู้ป่วยจากมลพิษทางอากาศ สิ่งที่เกิดขึ้นให้ปัญหานี้หมดสิ้นไป คือ การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐอย่างจริงจังด้วยการรณรงค์และจับกุมผู้กระทำความผิดควบคู่กันไป เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สิ้นสุดลง

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐควรบริหารจัดการด้วยการรณรงค์และจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง โดยคำนวณระยะเวลาให้เหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อให้ปั้มน้ำมันเป็นเขตปลอดสูบบุหรี่ตามกฎหมายอย่างแท้จริง
2. คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในทุกระดับชั้นในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน โดยออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการลงมือจับกุมและรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ในปั้มน้ำมัน และติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
3. ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ในกรณีผู้ประกอบการละเลยไม่สอดส่องดูแล และตักเตือนผู้สูบบุหรี่ โดยใช้แนวทางตามกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ที่กำหนดโทษผู้ประกอบการจากเบาไปหาหนัก

เอกสารอ้างอิง

- ชูรุณี พิษณุกุลมงคล. ศูนย์ข้อมูลเพื่อสังคมปลอดบุหรี่ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2554). *เจาะลึก มาตราสำคัญ FCTC อนุสัญญาควบคุมการบริโภคยาสูบ*. สืบค้น 29 สิงหาคม 2568, จาก https://www.ashthailand.or.th/old/content_attachment/attach/d560a16afca572463e8f4ed1e60de7e.pdf
- มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (มสบ.). (2557). *รณรงค์ปั้มน้ำมันสูบบุหรี่ ‘ทวงสิทธิ์ห้ามสูบ’* สืบค้น 15 กันยายน 2568, <https://www.ashthailand.or.th/theme/news/detail/195/09/2>
- ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์. (2559). *รายงานผลการประเมินการปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2559*. กรุงเทพมหานคร : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2025). *हनุน “มหานครกรุงเทพ” สู่เมืองปลอดบุหรี่ – บุหรี่ไฟฟ้า เดินหน้าเมืองต้นแบบอย่างยั่งยืน*. ThaiHealth. สืบค้น 21 ธันวาคม 2568, จาก <https://www.thaihealth.or.th/हनุน-มหานคร-สู่เมืองปลอดบุหรี่-บุหรี่ไฟฟ้า/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2567). *รายงานการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567*. สืบค้น 18 ตุลาคม 2568, จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2025/20250401100215_15169.pdf
- Brunei Darussalam. (2005). Tobacco Order, 2005 (No. S 49). Government of Brunei Darussalam.
- Brunei Darussalam. (2007). Tobacco Offences Act, 2007.
- Philippines. (2003). Republic Act No. 9211: Tobacco Regulation Act of 2003.

- public off the Philippines Department of energy. (2017). *Cusi: Petrol station Safety Signs Save Lives*. สืบค้น 4 เมษายน 2568, จาก <https://legacy.doe.gov.ph/press-releases/cusi-gas-stationsafety-signs-save-lives>
- Sirichotiratana, N., Yogi, S., & Prutipinyo, C. (2013). การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับนโยบายปลอดบุหรี่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพฯ ประเทศไทยวารสารวิจัยสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขระหว่างประเทศ 10 (9), 4012-4026. สืบค้น 18 ธันวาคม 2568 จาก <https://doi.org/10.3390/ijerph10094012>
- Solana (Philippines). (2025). The Municipal Act No. 218 of 2025. Government of the Philippines.
- Ruth Roemer. Allyn Taylor. Jean Lariviere. (2005). Origins of the WHO Framework Convention on Tobacco Control. *American Journal of Public Health*, 95(6), 936–938.
- THE ASEAN Tobacco Control Atlas. Key Tobacco Control Milestone in ASEAN. สืบค้น 2 เมษายน 2568 จาก https://aseantobaccocontrolatlas.org/key-tc-milestones.html?utm_source=chatgpt.com
- Tobacco control laws. (2022). Legislation by Country/Jurisdiction Philippines Summary. สืบค้น 9 กันยายน 2568 จาก <https://www.tobaccocontrollaws.org/legislation/philippines/summary>
- . (2020). Smoke Free Status of Outdoor Places. สืบค้น 19 ตุลาคม 2568, จาก https://www.tobaccocontrollaws.org/legislation/brunei-darussalam/smoke-free/sf-outdoor-places?utm_source=chatgpt.com
- Xinhua News Agency. (2019, July 9). Brunei records 326 smoking offences in first half of 2019. *Xinhuanet*. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2568, จาก http://www.xinhuanet.com/english/2019-07/09/c_138212686.htm